

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

ПП 3.2.24 ПОЛЬОВА ПРАКТИКА

напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»
Педагогічний інститут

Київ-2014

УДК 378:1(073)
ББК 74.580

Польова практика: роб. прог. навч. практики. [для студентів за напр. підгот. 6.010101 «Дошкільна освіта»] / уклад. С.О. Довбня, Т.Ю. Шинкар. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. - 20 с.

Розробники:

Софія Олегівна Довбня, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, доцент

Тетяна Юріївна Шинкар, викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

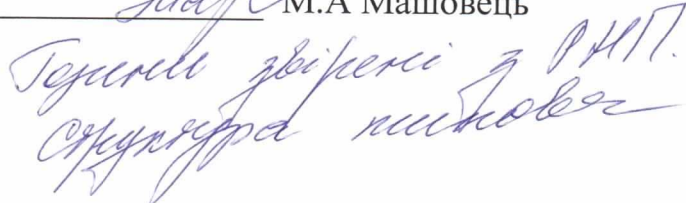
Протокол від «03» вересня 2014 року №1

Завідувач кафедри дошкільної освіти

 О. А. Половіна

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А Машовець

© КУ імені Бориса Грінченка, 2014 рік

© Педагогічний інститут, 2014 рік

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма.	8
<i>Змістовий модуль I. ВСЕСВІТ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ РОСЛИННОГО ТА ТВАРИННОГО СВІТУ УКРАЇНИ.</i>	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності» . . .	10
V. Завдання для самостійної роботи.	11
Карта самостійної роботи бакалавра.	12
VI. Індивідуальна навчально-дослідна робота	12
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	14
VIII. Методи навчання.	18
IX. Методичне забезпечення курсу.	18
X. Перелік звітної документації	18
XI. Рекомендована література.	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з польової практики є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою дошкільної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для напряму підготовки «Дошкільна освіта» денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» та вимог кредитно-модульної системи організації навчання. В ній визначено обсяг знань, якими повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та фахових компетентностей, зазначених у Національній рамці кваліфікацій (2012р) та Базовому компоненті дошкільної освіти – стандарту дошкільної освіти в Україні.

Мета польової практики – формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні об'єктів та явищ природи, змістів та методів ознайомлення дітей з ними, форм організації навчально-виховної роботи в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Основними завдання польової практики є:

1. *теоретико-методологічні* – є систематизація знань студентів про природу; окреслення змісту інформації про об'єкти та явища оточуючої природи, доступної розумінню дітей дошкільного віку, їх потребам та інтересам;

2. *методичні* – оволодіння студентами методами ознайомлення дітей з природою; розкриття перспектив використання потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу;

3. *практичні* – формування умінь доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи.

У процесі проходження студентами практики важливо зосередити увагу на *засвоєнні знань* із таких питань: природа Космосу, космічні об'єкти та явища

доступні сприйняттю та розумінню дітьми дошкільного віку, природні умови України, рослинний світ України, тваринний світ України, теоретичні та методичні засади ознайомлення дітей з природою, форми організації та планування роботи з ознайомлення дітей з природою.

У результаті проходження польової практики студент повинен:

знати: природу Космосу, космічні об'єкти та явища доступні сприйняттю та розумінню дітьми дошкільного віку, природні умови України, рослинний світ України, тваринний світ України, теоретичні та методичні засади ознайомлення дітей з природою, форми організації та планування роботи з ознайомлення дітей з природою.

вміти: користуватися інформаційними джерелами науково-природничого, фахового спрямування для пошуку потрібної інформації; опрацьовувати отриманий матеріал; самостійно вести спостереження за об'єктами та явищами неживої природи, рослинним та тваринним світом та фіксувати їх; облаштувати куточок природи в ДНЗ; вирощувати рослини та доглядати за мешканцями кутка природи; володіти методикою ознайомлення дітей з природою в різних вікових групах дошкільного закладу; планувати, організовувати та здійснювати навчально-виховну роботу з ознайомлення дітей з природою; організовувати процес пізнання дітьми дошкільного віку світу природи на засадах особистісно-орієнтованої освіти; підбирати та виготовляти дидактичний матеріал для активізації і закріплення знань дітей про природу, описувати методику його використання.

Кількість годин, відведених навчальним планом на проходження польової практики, становить 36 год., із них: 12 год. – практичні заняття, 2 год. – індивідуальна робота, 12 год. – самостійна робота, 2 год. – підсумковий модульний контроль.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПОЛЬОВОЇ ПРАКТИКИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна
Модулів – 1	Напрямок підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й; 3-й на базі «молодшого спеціаліста»
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: презентація на тему «Краса природи – основа любові до рідної Землі»		Семестр
Загальна кількість годин – 36 год		2-й; 6-й
Тривалість практики – 1 тиждень	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Практична робота
		20 год.
		Самостійна робота
		12 год.
		Підсумковий модульний контроль
		2 год.
Індивідуальні завдання:		
2 год.		
		Вид контролю: залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		пр	інд	пмк	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
ВСЕСВІТ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ РОСЛИННОГО ТА ТВАРИННОГО СВІТУ УКРАЇНИ					
Тема 1. Природа космосу		4			
Тема 2. Різноманітність рослинного світу України		6			6
Тема 3. Різноманітність тваринного світу України.		6			6
Тема 4. Організація роботи на ділянці Педагогічного інституту.		4			-
Разом за змістовим модулем 1	36	20	2	2	12
Усього годин	36	20	2	2	12

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ВСЕСВІТ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ РОСЛИННОГО ТА ТВАРИННОГО

СВІТУ УКРАЇНИ

Тема 1. Природа космосу (4 год.).

Всесвіт. Галактики. Поняття про космічний простір. Зірки. Сузір'я . Сонце – джерело тепла і світла. Утворення, розміщення, будова Сонця. Основні відомості про Сонячну систему. Планети Сонячної системи, їх загальна характеристика. Астероїди. Комети. Метеорити. Супутники. Місяць – супутник Землі. Основні відомості про Місяць. Фази місяця. Планета Земля, її місце в Сонячній системі. Будова Землі. Географічні оболонки Землі. Річний рух Землі.

Екскурсія до Київського планетарію (м. Київ, вул. Червоноармійська, 57/3)

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 4,6.

Тема 2. Різноманітність рослинного світу України (6 год.).

Розширення і закріплення знання про рослинний світ України. Ознайомлення з основними групами квітково-декоративних рослин. Основні характеристики зовнішніх ознак рослин квітника. Ознайомлення з рослинами луків, лісу, водойм. Характеристика зовнішніх ознак рослин.

Орієнтовна тематика екскурсій до природних модулів: Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти України, дендрологічний парк «Юнатський» (м. Київ, вул. Вишгородська, 19), Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України (м. Київ, вул. Тіміряєва).

Основна література: 1, 2, 3, 4,5.

Додаткова література: 1,3,4.

Тема 2. Різноманітність тваринного світу України (6 год.).

Розширення і закріплення знання про різноманітність тваринного світу, середовища їх існування, роль тварин в природному середовищі та житті людини,

залежність життя тварин від умов навколишнього середовища. Ознайомлення з тваринами луків, лісу, водойм. Характеристика окремих представників.

Орієнтовна тематика екскурсій до природних модулів: Зоологічний музей (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 15), Будинок Природи (м. Київ, вул. Рогнізинська,3), Київський зоопарк (м. Київ., пр-т Перемоги, 32).

Основна література: 1, 2,3, 4.

Додаткова література: 2,6.

Тема 3. Організація роботи на ділянці Педагогічного інституту (4 год.).

Озеленення території, добір культур, посів, догляд за рослинами, обкопування дерев. Ознайомлення з кімнатними рослинами найбільш поширеними для озеленення, характеристика зовнішнього вигляду. Пересаджування кімнатних рослин. Догляд за ними. Способи розмноження.

Основна література: 2, 4,5.

Додаткова література: 5,2,4,7.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ВСЕСВІТ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ РОСЛИННОГО ТА ТВАРИННОГО СВІТУ УКРАЇНИ

Тема 1. Біоценоз луків (6 год.).

1. Охарактеризуйте рослинний (лучні злаки, бобові, різнотрав'я) та тваринний (комахи, земноводні, плазуни, птахи) світ луків. (За таблицею 5.1.).

Особливості Біоценозу луків

Таблиця 5.1.

Назва	Батьківщина	Описова характеристика	Цікаві відомості
<i>Рослинний світ</i>			
<i>Тваринний світ</i>			

Тема 2. Біоценоз водойм (6 год.).

1. Охарактеризуйте рослинний (ярусність – прибережні рослини, занурені у воду, вільно плаваючі) та тваринний (молюски, ракоподібні, комахи, риби, земноводні, плазуни, птахи) світ водойм (За таблицею 5.2.). Оберіть самостійно водойму (річка, що протікає через Ваше місто або озеро, що знаходиться неподалік Вашого будинку або те на якому Ви любляете відпочивати).

Особливості Біоценозу водойм.

Таблиця 5.2

Назва	Батьківщина	Описова характеристика	Цікаві відомості
<i>Рослинний світ</i>			
<i>Тваринний світ</i>			

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 5.3.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Таблиця 5.3.

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль І. ВСЕСВІТ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ РОСЛИННОГО ТА ТВАРИННОГО СВІТУ УКРАЇНИ		
Тема 1. Біоценоз луків (6 год.).	Індивідуальне заняття, модульний контроль	10
Тема 2. Біоценоз водойм (6 год.).	Індивідуальне заняття, модульний контроль	10

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом індивідуальної діяльності бакалавра, результати якої використовуються у процесі проходження польової практики. Завершується виконання бакалаврами ІНЗД відкритим захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з польової практики – це вид навчально-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ: презентація (інформацію оформити у вигляді 7-10 слайдів).

Тема: «Краса природи – основа любові до рідної Землі».

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 6.1.

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань обраної теми.	6 балів
2.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Критичний аналіз суті та змісту опрацьованих матеріалів.	10 балів
3.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	10 балів
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення презентації.	4 бали
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	22-27	Добре
Середній	15-20	Задовільно
Низький	0-14	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з польової практики.

Бакалавр може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Навчальні досягнення бакалаврів з польової практики оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань.

2. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Таблиця 7.1.

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування екскурсій	10	5	50
2.	Розробка індивідуального плану	5	1	5
3.	Щоденник польової практики	20	1	20
3.	Самостійна робота	10	2	20
4.	ІНДЗ	30	1	30
5.	Звіт про проходження практики	15	1	15
Підсумковий рейтинговий бал				140

$$K = 140:100 = 1,4$$

**Порядок переведення рейтингових показників успішності
у європейські оцінки ECTS**

Таблиця 7.2.

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 65	«задовільно»	E
66 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до

	самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання науково-дослідного завдання (у вигляді презентації), які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на звітній конференції.

У табл. 7.4 представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврами упродовж проходження польової практики.

Таблиця 7.4.

Поточне тестування та самостійна робота				Розробка індивідуального плану	Ведення щоденника польової практики	ІНДЗ	Звіт про проходження практики
Змістовий модуль № 1							
Т 1	Т 2	Т3	Т4	5	20	30	15
20	20	20	10				

Разом: 140 балів

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні,

дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: виконання індивідуальних творчих проєктів.

5) Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ зразки оформлення звітної документації;
- ✓ зразки виконання ІНДЗ.

Х. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

1. Індивідуальний план.
2. Щоденник польової практики.
3. Самостійна робота.
4. Звіт про проходження практики.
5. ІНДЗ.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Беленька Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.

3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років (3-тє видання, доопрацьоване і доповнене) / наук.кер. проекту: О.В. Огневюк, К.І. Волинець, наук. кер. програмою: О.В. Проскура та ін.. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

4. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2013. – 112 с. – (Настільна книжка вихователя). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 12.07 2013 р. № 1/11-11415)

5. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н.Ф. Яришева. - К.: Вища шк., 1995.- 255 с.

Додаткова

1. Беленька Г.В. Дитина в довкіллі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.

2. Беленька Г.В. Знайомтеся: жук-сонечко. // Методична скарбничка вихователя, - № 6, 2014. – С. 36 – 39.

3. Беленька Г.В. Природничі науки в казках, запитаннях, завданнях, дослідях. Науково-методичний посібник для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. – К.: Шкільний світ, 2011. – 128 с.

4. Богініч О.Л. Беленька Г.В. Природа і Рух: [посібник для батьків дошкільнят та соціальних педагогів] / Під загальною редакцією С. Чередниченко. - К.: Кобза, 2003. – 192 с.

5. Горопаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. Посібник для вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів / Наталія Михайлівна. – Рівне, «Волинські обереги», 2001 – 2001 – 212 с.

6. Ніколаєва С.М. Любов до природи виховуємо з дитинства. Рекомендації педагогам, батькам і гувернерам / Світлана Миколаївна Ніколаєва. – Х.: Видавництво «Ранок», 2007. – 96 с.

7. Плохій З.П. Виховання екологічної культури дошкільників: Метод. посіб. / Зоя Павлівна Плохій . – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2002. – 173 с.